

Bart Stouten, Lucienne Stassaert & Uitgeverij P

nodigen u en uw vrienden graag uit

op zaterdagmiddag 3 mei 2025 om 15u in 'het Schooltje',
repetitie- en concertruimte van de Sint-Pauluskerk, Veemarkt te 2000 Antwerpen

[Opgelet: u komt binnen via de kerk, hoek Veemarkt en Zwartzustersstraat.
Binnen in de kerk zelf (nu in restauratie) vindt u de aanwijzing naar de locatie.]

voor de presentatie van zijn nieuwste dichtbundel en haar recente vertaling

BART STOUTEN

**DE DODEN
NIET MEER
TELLEN**

P

Alle eindige dingen
openbaren oneindigheid |

Theodore Roethke

Een selectie uit *Collected Poems*

Vertaald en van een nawoord voorzien door
Lucienne Stassaert

P

- **KATELIJNE BOON** (Klara) verwelkomt en introduceert **BART STOUTENS** prozagedicht 'De doden niet meer tellen'.
 - Pianiste **ELIANE RODRIGUES** speelt eigen werk, muziek van Emmanuel Durllet en nog enkele klassieke verrassingen op de piano van Emmanuel Durllet.
 - **BART STOUTEN** leest fragmenten uit zijn prozagedicht.
 - **LUCIENNE STASSAERT** vertelt kort over haar nieuwste vertaling van Theodore Roethke's 'Alle eindige dingen openbaren oneindigheid'.
- Uitgever **LEO PEERAER** overhandigt het eerste exemplaar aan beide auteurs.
 - Tijdens de receptie signeren de auteurs.

Gelieve te antwoorden voor donderdag 1 mei met onderstaande antwoordkaart aan Uitgeverij P via post of contact@uitgeverijp.be

WAAKFASE

Hoe kon ik me in hemelsnaam de gruwelen van de oorlog voorstellen? Ik had er slechts over gehoord van mijn oma, die als een moderne Florence Nightingale vertelde over wonden, bloed, koorts, dysenterie – zowel chronisch als acuut –, de meedogenloze schommelingen tussen kou en hitte, en de allesverslindende honger. Haar verhalen gingen over de eerste wereldoorlog, en terwijl ze sprak, schonk ze kleine glaasjes in voor ons. We zaten samen bij het raam in haar appartement aan de Nieuwpoortsesteenweg in Oostende. Het waren de herinneringen die ze levendig voor zich zag: momenten van bedwelmende roes, dronken onbezonnenheid, demoralisatie en totale chaos, van jongemannen die ze minachtend 'de inferieuren' noemde...

Daar was de afgunst, de wreedheid, de onverschilligheid en het egoïsme aan de kant van degenen met meer rang en gezag. Oma nam vanavond rustig de tijd om te vertellen.

Het lijkt erop dat ik niet gemakkelijk in slaap zal vallen. Ik heb me voorgenomen in plaats van schaapjes vanavond doden te tellen. De doden in de oorlog tussen Rusland en Oekraïne.

NIET-REM SLAAP

Ik verdiep me in een boek over de Griekse goden. Deze goden heersten over alle facetten van het Helleense leven, van oorlog tot liefde, en van bevalling tot het hiernamaals. Vaak werden ze voorgesteld in menselijke gedaanten, die grillige goden die vereerd moesten worden, met offers om ongeluk en ondergang af te wenden. Terwijl ik probeer in slaap te vallen, verbind ik ze in gedachten met mensen die ik ken, met mijn vrienden en vriendinnen. Misschien zal ik in die vergelijkingen iets nieuws ontdekken, iets dat me helpt om beter te begrijpen wie ze werkelijk zijn en waarom ze zo belangrijk voor me zijn. Het is als een droom die zich ontvouwt terwijl ik wakker word, en ze is het ontdekken waard. Misschien zal dit me ook helpen om vanavond rustig in slaap te vallen.

NIET-REM SLAAP FASE 2

Het is moeilijker om wakker te blijven en mijn oogbewegingen te stoppen. Elton John is op het toneel verschenen.

In *De doden niet meer tellen* verweeft Bart Stouten poëtische beelden van een ontwrichtende nachtmerrie met jeugdherinneringen aan de Koude Oorlog. Geïnspireerd door de iconenschilder Andrej Rublev, trotseerde hij in de winter van 1982 het ijzige Moskou, tijdens het Brezhnev-tijdperk. Met citaat-implantaten van historische figuren zoals Nixon, Lenin, Thatcher, Brezhnev, Poetin en Zelensky creëert Stouten een tijdloos en mythisch verhaal. De anonieme soldaat, als held en sublieme

vriend, vormt de kern van een onbereikbaar ideaal. Terwijl de Oekraïense oorlog al drie jaar woedt, doemen andere oorlogen op in de donkerste momenten. Tijdloze mythische personages zoals Hermes en Hephaistos verrijken het verhaal en versterken de tijdloze natuur van oorlog. Tussen de ruïnes kijkt Bart Stouten naar zijn doden, zijn goden, godinnen, helden en heiligen. Ondertussen stijgt het dodental, haast letterlijk van stanza tot stanza: aan het slot zijn de doden niet meer te tellen.

Duizenden vluchtelingen uit Aziatische oorlogen
proberen een nieuw leven te vinden in Europa.
Velen zijn weer omgekomen vandaag.
Ik haat oorlog
zoals alleen een soldaat die het heeft meegemaakt
dat kan, alleen als iemand die zijn wreedheid,
zijn zinloosheid, zijn domheid heeft gezien.

As you can see, it is relatively quite in Kiev.
Jij bent er nog, maar de regering
wordt vervangen door een pro-Moskou
marionettenregime.

President Zelensky vlucht naar het Westen.
En ik naar het Oosten.
Ex oriente lux.

De wereld is vol genoeg van pijn en onheil
zonder oorlogen om ze te vermenigvuldigen.

Duizenden vluchtelingen
blijven naar het westen vluchten.
Zoals ze het altijd hebben gedaan.

En ik. Ik sta bij jou,
maar niemand die kan zien wie ik ben.

IK KAN DE DODEN NIET MEER TELLEN.

MAAR WEL DE OORLOGEN.

Bart Stouten

(Sint-Truiden, 1956)

BART STOUTEN is licentiaat-vertaler en radiomaker bij Klara. Hij bracht bij Uitgeverij P al twaalf andere bundels uit, waaronder *Ongehoorde vragen* (2013), *Van fooi tot bankgeheim* (2015), *Middelheim Live* (2016), *Redding nabij* (2020), *bunkers* (2021) en *Autocue voor lockdown* (2023). In 2018 verscheen ook een bloemlezing van zijn werk in de Parnassusreeks onder de titel *Onder de avondklok van de liefde*. Zijn gedichten werden daarnaast ook gepubliceerd in tijdschriften als de *Poëziekrant* en *Het Liegend Konijn*.

Over *Redding nabij* (2020):

‘Redding nabij is een ambitieuze bundel, waarin de dichter tegelijk zijn talige onmacht overpeinst. De heerlijkste muziek brengt zielen in vervoering en geeft schimmen weer vaste contouren. En toch sluimert onder of

tussen de verzen het besef dat absolute stilte de vertolking is van de mooiste partituur.’

Yvan De Maesschalk in *Mappalibri*

Over *Onder de avondklok van de liefde* (2018):

‘(...) Deze kloeke bundel is aangenaam leesvoer. De thematiek en onderwerpkeuze zijn zeer divers: van Mozart tot Andy Warhol, van Catwalk met poes tot Eenzame uitvaart, en over Rik Wouters en Ai Wei Wei. En de liefde natuurlijk, altijd de liefde.’

NBD *Biblion*

Over *Van fooi tot bankgeheim* (2015):

‘Met *Van fooi tot bankgeheim* bevestigt Stouten opnieuw dat hij een dichter is van de fijnzinnige observatie, een dichter van handgemalen doorloopkoffie en niet van fancy voorverpakte capsules.’

Poëziekrant

De Amerikaanse dichter THEODORE ROETHKE (1908-1963) groeide op in Michigan, waar zijn uit Duitsland geëmigreerde ouders een grote broeikas uitbaatten. Zijn vader overleed echter toen hij amper vijftien was, wat een waar trauma voor hem betekende. Van kindsbeen af verkende hij de vallei en leerde zo allerlei soorten bloemen en planten kennen. Zijn poëzie is dan ook doordrenkt van beziel natuurschoon en indrukwekkend natuurgeweld. De orakelachtige taal van de natuur verkrijgt in zijn verzen dan ook een eigen sensuele vorm en intrinsieke gestalte, waarbij de schaduw van de dood niet te vermijden is. Roethke geloofde dat herhaling in woord, zin en idee de werkelijke essentie is van poëzie. Voor hem was energie de ziel van poëzie: "de prachtige wanorde ervan, de eeuwige maagdelijkheid van woorden..." Zijn binding met de natuur vormt dus de kern van zijn werk en het bedwingen van de chaos is daarbij een tegenstem. Een animist die de taal hanteert als een wapen op leven en dood.

Geen wonder dat hij zoveel invloed op dichters had, zoals Sylvia Plath en Ted Hughes. Want alles wat hij hoort of voelt of zag, verkrijgt een menselijke dimensie. Zijn werk werd meermaals bekroond met prestigieuze prijzen als de National Book Award en de Pulitzer Prize.

Vertaalster LUCIENNE STASSAERT (Antwerpen, 1936) bouwde als kunstenaar en schrijfster een aanzienlijke reputatie op. Zij schreef romans en meer dan 20 dichtbundels, o.a. *Als later dan nog bestaat*, *Keerpunt*, *Drempeltijd*, *Zangvlucht*, *Nabloei*, *Nabeelden* en *De overkant van de tijd* • *Op de valreep*. Haar vertalingen van Emily Dickinson, Sylvia Plath, Andrée Chedid en Hadewijch worden alom geprezen. Sinds 2014 verschenen al vijf delen van haar graag gelezen *Souvenirs*, aantekeningen over haar leven als kunstenaar. Haar picturaal oeuvre werd in 2012 beschreven door Roger de Neef in *Meervoud van blauw*.

De wals van papa

Van jouw adem gaf de whiskey-geur
Een jonge knaap een duizelende kleur;
Ik lag als dood in jouw armen; zo'n gewals
Bood geen enkele andere kans.

We stoeiden totdat de pannen
Van de keukenplank bleven vallen;
Mijn moeders uitdrukking bleef
Een frons vertonen, schots en scheef.

Van de hand die mijn pols vasthield
Was een knokkel gedeukt, nog zoiets;
En bij elke misstap die je deed
Had een gesp mijn rechteroor beet.

Je sloeg de maat op mijn kop
Met de vuile handpalm van een oude rot,
Waarop je mij naar bed walste
In jouw kleverig overhemd verder danste.

MY PAPA'S WALTZ

The whiskey on your breath
Could make a small boy dizzy;
But I hung on like death:
Such waltzing was not easy.

We romped until the pans
Slid from the kitchen shelf;
My mother's countenance
Could not unfrown itself.

The hand that held my wrist
Was battered on one knuckle;
At every step you missed
My right ear scraped a buckle.

You beat time on my head
With a palm caked hard by dirt,
Then waltzed me off to bed
Still clinging to your shirt.

ANTWOORDSTROOK

Naam:
Adres:
..... Tel.: E-mail:

- zal met ... pers. aanwezig zijn op **zaterdagmiddag 3 mei om 15u** in de **Antwerpse Sint-Pauluskerk**.
- bestelt ... ex. van Bart Stoutens **DE DODEN NIET MEER TELLEN** aan de **voorintekenaanprijs van 18 euro** (vanaf 4 mei: 19,50 euro) en betaalt via rekeningnummer IBAN **BE08 4310 5290 8113** – BIC **KREDBEBB** van Uitgeverij P en vermeldt het bestelde.
- bestelt ... ex. van **ALLE EINDIGE DINGEN OPENBAREN ONEINDIGHEID** aan de **voorintekenaanprijs van 20 euro** (vanaf 4 mei: 21 euro) en betaalt via rekeningnummer IBAN **BE08 4310 5290 8113** – BIC **KREDBEBB** van Uitgeverij P en vermeldt het bestelde.
- neemt het bestelde mee op de voorstelling.
- wenst het bestelde thuis per post te ontvangen en betaalt 5 euro extra per besteld exemplaar.

Gelieve voor donderdag 1 mei e.k. te antwoorden aan Uitgeverij P, Sint-Antoniusberg 9 te 3000 Leuven,
of via contact@uitgeverijp.be - Tel: 016 23 12 45

Ook verkrijgbaar in de betere boekhandel.